

A87/31 CO:2064479

F	ACD 871016 189
	datum 16 OKT. 1987
	CO
F	b. / d. —

12 oktober 1987

GLASNOST EN HET INTERNATIONALE COMMUNISME

De openheid waarmee in de Sovjetmedia de interne problemen worden beschreven steekt gunstig af bij de terughoudendheid die door dezelfde media betracht wordt waar het gaat om problemen die de Sovjetunie heeft op het internationale vlak. Dat althans is de strekking van een lezersbrief die door de redactie van het Sovjettijdschrift voor internationale zaken, Nieuwe Tijden, is aangegrepen om een pleidooi te houden voor een revitalisering van de internationale communistische beweging. Een internationale conferentie van communistische en arbeiders-partijen zou goed passen in dit nieuwe elan. Het artikel in Nieuwe Tijden is van de hand van Vladimir RUBTSOV, toegevoegd redacteur van het gezaghebbend politiek-theoretische tijdschrift KOMMUNIST.

RUBTSOV blijkt het met de briefschrijver eens te zijn dat "glasnost" nog niet is doorgedrongen in de berichtgeving over internationale communistische problemen. Zo is zijns inziens nooit deugdelijk beschreven hoe het mogelijk is dat de communistische partijen in de ontwikkelde westerse wereld aanhang verliezen terwijl de werkende bevolking in omvang toeneemt, en dat het ontbreekt aan samenwerking met andere politieke partijen die solidariseren met de zwakkeren in het arbeidsproces.

En waar voor partijen uit vrijwel het gehele politieke spectrum, van socialistisch tot extreem rechts, wel een of andere internationale koepelorganisatie bestaat, daar ontbreekt het de communisten momenteel aan een wereldwijde organisatie. Bovendien is het alweer lang geleden dat er gezamenlijk gesproken werd over de urgente problemen waarmee alle communisten te maken hebben.

Ook de gecompliceerde situatie in landen waar verschillende communistische partijen in onderlinge rivaliteit naast elkaar bestaan is voor het publiek onvoldoende uit de doeken gedaan, aldus RUBTSOV, die concludeert "(dat) het gevaar bestaat dat deze gebrekkige informatie en ontoereikende verklaringen aanleiding geven tot allerlei geruchten waardoor de zaken tenslotte in een totaal verwrongen perspectief gezien worden."

Volgens RUBTSOV is de kern van de zaak dat het nieuwe politieke denken, waarvan glasnost een exponent is, allereerst herorientatie op de eigen posities, nuchtere zelfkritiek en evaluatie vergt: "Daarbij moeten we domweg leren onderscheid te maken tussen die nationale en ook wereldproblemen die ontstaan zijn door ons eigen toedoen, en die zaken die zich ontwikkelen zonder dat we er enige controle op kunnen uitoefenen."

GORBACHEV formuleerde het op 17 september jl. in een PRAVDA artikel opnieuw : "Zonder ook maar iemand te willen vertellen hoe het moet en in de overtuiging dat louter verklaringen over de gevaarlijke situatie in de wereld contraproductief zijn, proberen wij een antwoord te vinden op de vraag of de nationale veiligheid zodanig kan worden gewaarborgd dat er internationaal geen dreiging van uitgaat. Dit concept staat centraal in de ontwikkeling van het nieuwe politieke denken dat een realistische kijk vergt enerzijds op wat ons omringt en wat rondom ons gebeurt, anderzijds op onszelf - een visie die gekenmerkt wordt door een onbevooroordeelde houding ten opzichte van anderen en gevoel voor onze eigen verantwoordelijkheid en veiligheid."

Door dit beleid lijkt de Sovjetunie inmiddels internationaal zoveel aan prestige te hebben gewonnen dat de oplossing van een aantal van de hierboven beschreven problemen een stapje dichterbij kan zijn gekomen. Zo zou de CPSU door een kritische zelfbeschouwing de weg kunnen vrijmaken voor een vrijmoediger gedachtenwisseling met die communistische partijen die zij door haar dominerende gedrag kopschuw had gemaakt. Nu al is vast te stellen dat, analoog aan de interne discussies in de Sovjet Unie over controversiele onderwerpen, op het internationale vlak de contacten tussen communistische partijen van verschillende landen zijn verlevendigd, al zijn er volgens RUBTSOV ook hier nog veel problemen te overwinnen: "Veel deelnemers aan de discussies hebben er moeite mee om de gebruikelijke gereserveerde opstelling te laten varen en niet langer vast te houden aan van tevoren opgestelde teksten maar vrijelijk en creatief gedachten te formuleren."

Zonder overigens namen te noemen, signaleert RUBTSOV dat "veel partijen" gunstig staan tegenover het idee om op korte termijn een internationale communistische conferentie te houden, al zijn er ook genoeg die aan de urgentie en noodzakelijkheid van zo'n evenement twijfelen. Deze laatste groep zou de tijd er nog niet rijp voor achten en liever zien dat er eerst een ronde van brede multilaterale voorbereidende consultaties wordt afgewerkt.

De aanwezigheid in Moskou van veel leiders van communistische en linkse politieke partijen tijdens de viering van de 70ste verjaardag van de revolutie zou een beginpunt voor een dergelijke consultatieronde kunnen zijn. Gelet op het voornemen van de Sovjets de internationale contacten op een nieuwe leest te schoeien en niet te proberen de diversiteit in het westerse communistische kamp af te vangen met een geforceerde consensus, zou zo'n informele bijeenkomst, en een eventueel daarop volgende wereldconferentie, voor veel westerse partijen weleens veel aantrekkelijker kunnen blijken te zijn dan de wereldconferenties uit de afgelopen decennia. De nu gehanteerde vrijere formule voor contacten met politieke groeperingen bleek in ieder geval tijdens het Internationale Forum in februari in Moskou (voor de Sovjetunie wat buitenlandse deelname betreft een doorbraak op het gebied van niet-gouvernementele internationale vredesconferenties) succes te kunnen opleveren.